

Skriften på veggen

Mona Gjessing
KUNST

Møllebyen Litteraturfestival

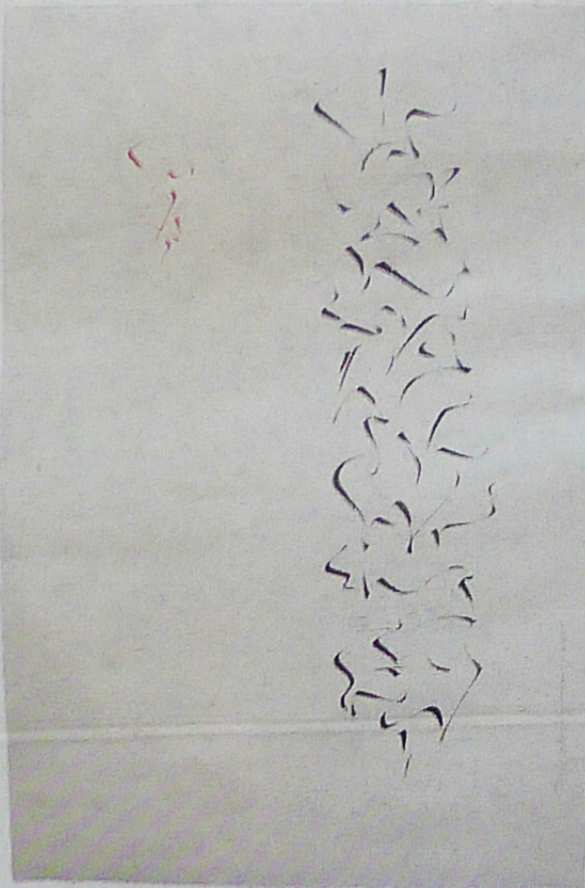
House of Foundation, Moss
Christopher Haanes
Christian Yde Frostholm
Julie Lillelien Porter
Anngjerd Rustand
Anne Marthe Dyvi
Erik Pirolt
Kalligrafi, foto, maleri, film
Står til 30. September

ANMELDELSE

Utstillere som på forskjellig vis overrasker i sin tilnærming til fenomenene språk og kommunikasjon.

Til daglig er House of Foundation et kunstnerkollektiv og et litteraturhus. Huset, som fram til 2009 huset Mølla Kunsthøgskole, inneholder blant annet en bokhandel, kontorer/atelierer og tre visningsrom.

To av disse er i år tatt i bruk til utstillinger som på en eller annet måte hekker seg på temaet for årets tverrestetisk orienterte festival: Alfabet. Tydeligst relatert til årets tema er utstillingen som fyller salen i 2. etasje, med navnet «Abstracts». Bak den stramt komponerte monteringen av i overkant av 20 tusjarbeider står kalligrafen og typografen Christopher Haanes (f. 1966). Haanes har tidligere skrevet flere bøker om skrift, har holdt en rekke separatutstillinger og var i 1996 programleder for tv-serien «Kalligrafi». I tilknytning til den aktuelle festivalen lanserer Haanes to bøker på House of Foundations eget forlag: prosaboka

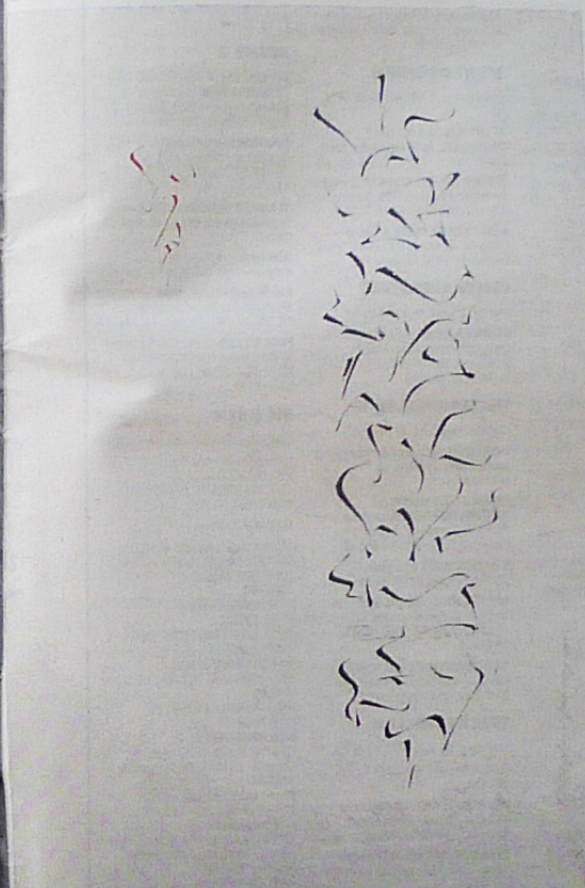
ELEGANT: Christopher Haanes tryller fram det ene elegante mønsteret etter

«ABC for voksne» og «Abstracts», en samling kalligrafiske improvisasjoner.

Gjennom utstillingen Abstracts møter publikum et stort antall av Haanes arbeider i original. Bildene er bygget opp av snirklete, svarte og røde bokstavliknende tegn og plasser mellom disse. Tegnene er realisert ved hjelp av et bredkantet skrivedesk som har gitt form til det latinske, hebraiske og arabiske alfabetet i over to tusen år. De visuelle «fortellingene» som vrir seg unna vår trang til å organisere tegn slik at de lar seg begripe, er presentert i svakt fargete passe-partouter og tynne, firkantete, svarte rammer. Og så står man der og ser. Usikker, men likevel full av beundring for skjønnheten i det som gir assosiasjoner til florlett danseskrift, til

koreografi – opprinnelig en notasjon av dansebevegelser.

Haanes tryller fram det ene elegante mønsteret etter det andre. Jeg fornemmer at beskjedene han vil formidle er av stor viktighet, men i denne sammenhengen er jeg en analfabet. Jeg stirrer hardt på fantasibokstavene på arkene, men de snur seg liksom med ryggen til. Hjelp til å avfinne meg med situasjonen finner jeg i filosofen Arnt Fredheim sitt forord til boka «Abstracts». Med referanse til resonnementene i Platons «Drikkegildet» konkluderer Fredheim: «Det er nok av malere som har snudd sine bilder opp ned, eller har forsøkt å finne tilbake til barnets upåvirkete klarhet i formkunsten. Det er det vi står overfor i Haanes objekter, skjønnheten i alle skrifttegn». SÅkalt «helt gresk» er Haanes uttrykk altså ikke,

det andre, skriver Mona Gjessing.

Det er derimot språket i Anne Marthe Dyvi (f. 1979) sin kortfattede videocollage «And what does the crow say about the road to follow?». Videocollagen stilles ut i kollektivutstillingen med tittelen «Å bære tegn». Dyvis framstilling av en lyrehale som etterligner lyder fra sine omgivelser i kombinasjon med lyden av en mann som leser et utdrag av Aristofanes «Fuglene» på gammelgresk er i utgangspunktet svært oppkvikkende. Ikke minst på grunn av Dyvis egen poetisk-humoristiske beskrivelse av oppleserens framføring, en framføring «der oppleseren leser på en fuglete måte». Sittende ved siden av framviseren og høytalerne bak en høy, hvit vegg fløy tankene etter hvert i retning av problemer knyttet til manglende språkferdigheter, både når

det gjelder det egne språket og ikke minst manglende ferdigheter i fremmedspråk. Selv snakker jeg kun tre av verdens i alt 6000 språk. Jeg antar at det er over en milliard mennesker på kloden som jeg overhodet ikke ville ha vært i stand til å kommunisere med. Men, som det sies i «Mitt liv som hund»: «Man måtte jåmföra!». Det er alltid noen som har det verre. Enkelte mennesker sliter faktisk med å uttrykke en eneste bokstav eller et eneste ord, selv på sitt eget språk, og to av disse verre stilte tar Dyvi for seg i det veggprojiserte videoarbeidet «Jeg».

Videoen tar for seg temaet stamming, og det er hjerteskjærende å være vitne til jentene som panisk forsøker å fullføre setninger uten å måtte stoppe opp. Ikke minst er det lyden av de

skjelvende stemmene og all den nervøse pusting som skjærer seg rett inn i mageregionen: «I took a very deep b-b-b-breath at first».

Dyvi er selv ikke fremmed for at det i tillegg til psykiske, arvelige årsaker eller traumer, også finnes andre årsaker til talehemninger. I teksten skrevet i tilknytning til «Jeg» pekes det på at vi gjennom kulturen kan miste følelsen av tilhørighet til fellesskapet og flokken, og at systemene og normene vi har konstruert kanskje øker et fenomen som stamming. Mot den hvitmalte, ruglete murveggen hviskes enkelte av jentenes ansiktsuttrykk ut, og de redde øynene og leppene som ikke fullt ut lar seg kontrollere er i fokus. Avslutningsvis vil jeg nevne den veggprojiserte

videoen «The Shape of Water», laget av Julie Lillelien Porter (f. 1975). En barbeint kvinnelig som danser iført svarte bukser og en svart topp, har begitt seg inn på den umulige oppgaven å lage en pantomime knyttet opp mot vannets fasong eller form. Kvinnen i videoen ser virkelig ikke ut til å ha videre danseteft, og bevegelsene er deretter «The Shape of Water» punkterer eventuelle forestillinger om at kroppsspråket generelt kommuniserer mer enn det verbale språket.

De visuelle bidragene til Møllebyen Litteraturfestival er sjeldent egenartede, og heldigvis for publikum står utstillingene i flere uker etter at festivalen er avsluttet.